

**Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote –
zariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja**

PROGRAMOVÁ PONUKA NA APRÍL 2019

KÚPEĽNÍCTVO V GEMERI V 19. STOROČÍ

17. 4. - 30. 9. 2019

Vernisáž výstavy - 17. 4. 2019 o 15.00 hod.

Výstava je venovaná vzniku a vývinu kúpeľníctva na území historického Gemera. Výstava približuje tému z kultúrnohistorického hľadiska, prezentuje zrod jednotlivých kúpeľov, najznámejších kúpeľných lekárov a balneológov Gemera, popularitu jednotlivých miest a ich návštevnosť. Je venovaná kúpeľom a klimatickým zariadeniam, z ktorých väčšina dnes už neexistuje (Hajnáčka, Hodejov, Leváre, Revúca, Rožňava, Jelšava a Dobšiná), ale takisto upriami pozornosť na jediný dodnes fungujúci liečebný komplex – kúpele Číž. Výstava vzniká v spolupráci s viacerými domácimi i zahraničnými inštitúciami, ako aj so súkromnými zberateľmi.

VESMÍR OČAMI DETÍ

1. 3. - 7. 4. 2019

Výstavu pripravila Hvezdáreň v Rimavskej Sobote, organizačná súčasť KHaP M. Hella v Žiari nad Hronom. Je tradičnou súťažnou prehliadkou detskej výtvarnej tvorby s tematikou vesmíru. Do súťaže sa zapojili žiaci materských, základných a základných umeleckých škôl z okresu Rimavská Sobota, celkovo 20 škôl, ktoré zaslali spolu 253 prác. Odborná porota vyhodnotila najlepšie práce, ktoré postupujú do celoštátneho kola v Slovenskej ústrednej hvezdáрни v Hurbanove. Prvé tri miesta v každej kategórii boli ocenené a ceny odovzdané na vernisáži výstavy. Výherné práce budú vystavené v priestoroch múzea do 29. marca 2019, ostatné práce budú vystavené do 7. apríla 2019.

30 ROKOV OCHRANY V CEROVEJ VRCHOVINE

14. 3. - 9. 5. 2019

Výstavu pripravila Správa CHKO Cerová vrchovina v spolupráci s Gemersko-malohontským múzeom pri príležitosti 30. výročia vyhlásenia Chránenej krajinskej oblasti Cerová vrchovina. Výstava predstaví nielen rastlinstvo, živočíšstvo a neživú prírodu tohto regiónu, ale aj jej históriu a činnosť Správy CHKO Cerová vrchovina pri ochrane tohto jedinečného územia. Návštevníci prostredníctvom fotografií, textov, dermoplastických preparátov a interaktívnych hier bližšie spoznajú známe a menej známe organizmy a krajinu tohto regiónu Slovenska a zistiť, ako prebieha ochrana tohto územia a aké činnosti sa vykonávali a prebiehajú pre to, aby sa príroda Cerovej vrchoviny zachovala aj pre budúce generácie.

KOMENTOVANÉ PREHLIADKY K VÝSTAVE 30 ROKOV OCHRANY V CEROVEJ VRCHOVINE

V dňoch 4. apríla 2019, 12. apríla 2019, 17. apríla 2019, 25. apríla 2019 a 2. mája 2019 o 9.00 a 10.00 hod. sa v priestoroch výstavy *30 rokov ochrany prírody v Cerovej vrchovine* v Gemersko-malohontskom múzeu uskutočnia komentované prehliadky s pracovníkmi Správy CHKO Cerová vrchovina. Prehliadky v tieto dni sú určené pre školy. V prípade záujmu je potrebné návštevu ohlásiť vopred na tel. č. 047/ 56 32 741 alebo e-mailom na marekova@gmmuzeum.sk. V stredu 17. apríla 2019 o 16.00 hod. sa uskutoční komentovaná prehliadka pre verejnosť. Prehliadka potrvá 60 minút a detailne predstaví nielen rastlinstvo, živočíšstvo a neživú prírodu tohto regiónu, ale aj jej históriu a činnosť Správy CHKO Cerová vrchovina pri ochrane tohto jedinečného územia. Vstupné na komentované prehliadky je 1€.

VEĽKÁ NOC V MÚZEU

9. - 11. 4. 2019

Program:

VSTUPNÉ 1€

9. apríl 2019, o 9:00, 10:30 a 12:30

Jarné a veľkonočné zvykoslovie - interaktívna prednáška

10. - 11. apríl 2019, o 9:00, 10:30 a 12:30

Veľkonočné vajíčka - prednáška spojená s ukážkou tradičného farbenia vajíčok

Prednášky vedú Mgr. Ľudmila Pulišová a Mgr. Martina Oštrom Mareková. Návštevu a čas je potrebné vopred nahlásiť! Kontakt: Martina Oštrom Mareková, marekova@gmmuzeum.sk, tel.: 047/56 32 741. Počas trvania podujatia ukážka zbierok s veľkonočnou tematikou.

Predmet mesiaca

Listina jezuitského rádu z roku 1739

Ide o zakladajúcu listinu *Mariánskej kongregácie* s názvom *Mariánska kongregácia Preblahoslavenej Nanebovzatej Panny Márie* na jezuitskom gymnáziu v Liptovskom Mikuláši. Listina je podpísaná *Generálnym predstaveným Spoločnosti Ježišovej* Franzom Retzom v Ríme, 6. mája 1739.

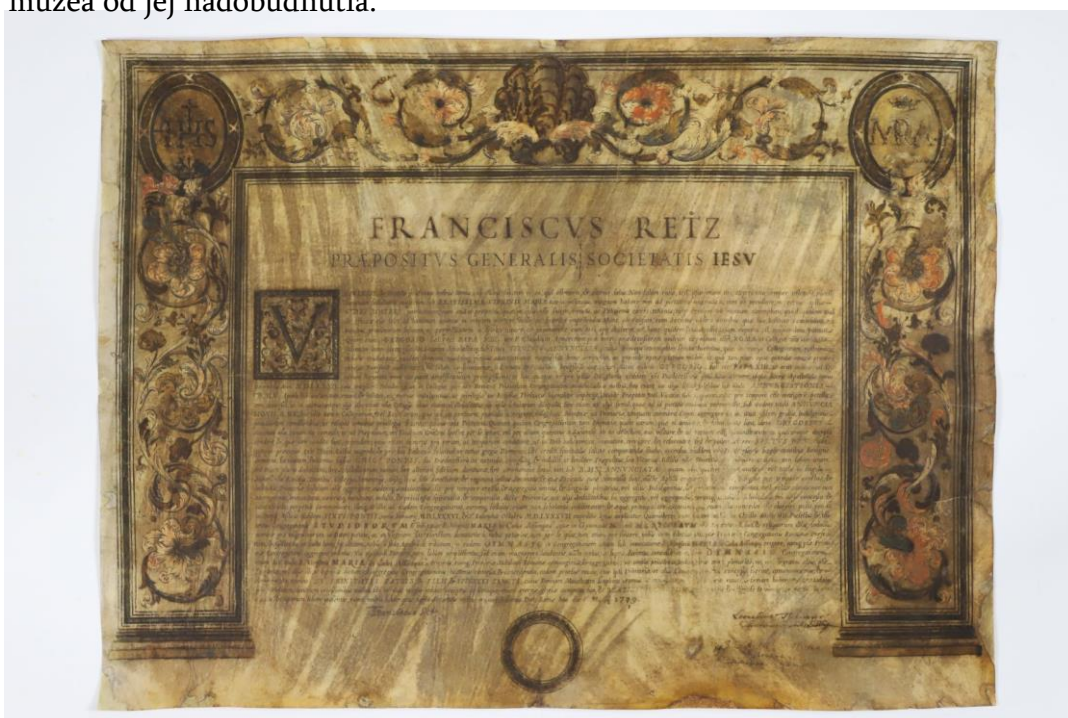
Jezuiti prišli do Liptovského Mikuláša už v roku 1729. Pôsobili tu ako „pohybliví“ misionári. Robili misie, spovedali, kázali a slúžili omše a ostatné sviatosti. *Mariánska kongregácia* bola osobitné spoločenstvo laikov pod vedením jezuitu – prézesa. Združovala mládež k úcte Panne Márii. Konala pobožnosti, často jej členovia prijímali sviatosti (najmä svätú spoveď a sväté prijímanie a ďalšie sviatosti), starali sa o chudobných a chorých. Prvá takáto kongregácia vznikla v roku 1563 pri *Collegium Romanum* v Ríme.

Franz (František) Retz sa narodil v Prahe 13. septembra 1673. Zomrel 19. novembra 1750 v Ríme. Bol jezuita pochádzajúci z Čiech. K Jezuitom vstúpil vo veku 16 rokov v Brne, 14. októbra 1689. Spoločnosťou Ježišovou (jezuitmi) bol zvolený za pätnásteho generálneho (hlavného) predstaveného Spoločnosti Ježišovej, ktorú riadil od 7. marca 1730 do 19. novembra 1750.

Pergamenová listina má rozmer 520 mm x 700 mm. Písmo, ktorým je listina napísaná je *baroková antikva* a *italika*, písmo 18. storočia. Text je písaný železodubienkovým atramentom. Listina je lemovaná zdobeným rastlinným motívom, na ktorom sa nachádza farebná vrstva červenej farby, v torzálnom stave.

Listina sa do zbierok Gemersko-malohontského múzea dostala v počiatkoch jeho existencie, pravdepodobne v roku 1907. V roku 2018 bola pergamenová listina zreštaurovaná Mgr. Art. Štefanom Kockom vďaka podpore z verejných zdrojov *Fondu na podporu umenia*. Listina je prezentovaná verejnosti v zreštaurovanom stave prvýkrát na pôde múzea od jej nadobudnutia.

Stála vlastivedná expozícia

Expozícia prezentuje prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov Gemer a Malohont. Vystavené sú predmety z oblasti paleontológie, geológie, zoológie, archeológie, histórie, etnografie a výtvarného umenia – napr. nálezy kostí mastodonta, tapíra či nosorožca z paleontologickej lokality Kostná dolina pri obci Hajnáčka, pestrá kolekcia dermoplastických preparátov živočíchov, vzácne archeologické nálezy zo Včeliniec, Hodejova, Tornale i samotnej Rimavskej Soboty, zbierky dokumentujúce obdobie tureckých vpádov a stavovských povstaní, ukážky cechovej a kameninovej výroby a historického nábytku, ukážky ľudového bývania a odievania, výrobkov remeselníkov (hrnčiari, brdári, rezbári...) či umelecké diela zachytávajúce významné osobnosti a miesta Uhorska a regiónu Gemer-Malohont. Vzácnosťou je múmia egyptskej ženy z obdobia 1087 – 664 pred Kristom a vajce najväčšieho nelietajúceho vtáka žijúceho na Madagaskare v urona obrieho, ktorý vyhynul v 17. storočí. Prostredníctvom zvukového panelu si vypočujete žaby, cicavce a najrôznejšie druhy vtákov.

Expozícia Protifašistický odboj a SNP v Gemeri-Malohonte

Moderne koncipovaná expozícia ponúka komplexný pohľad na problematiku protifašistického odboja a Slovenského národného povstania v regióne. Prostredníctvom trojrozmerných predmetov, fotografického materiálu i audiovizuálnych prezentácií sú okrem reálií protifašistického odboja naznačené i podmienky pre jeho formovanie a dôsledky vzniku Slovenského štátu, Viedenská arbitráž či nemecká okupácia.

* * *

MÚZEUM JE OTVORENÉ AJ POČAS VÍKENDOV OD 9:00 DO 17:00!

Svoje zážitky z návštevy múzea môžete zdieľať okamžite prostredníctvom wifi - *muzeum*

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

Kontakt:

Gemersko-malohontské múzeum
Nám. M. Tompu 5, 979 01 Rimavská Sobotka
tel.: 047/56 32 741, 56 32 730
fax: 047/56 32 730
e-mail: office@gmmuzeum.sk
Web: www.gmmuzeum.sk
Facebook: Gemersko-malohontské múzeum Rimavská Sobotka
Instagram: #gmmuzeum

Otváracie hodiny:

Pondelok – Piatok 8:00 – 16:00
Sobota – Nedeľa 9:00 – 17:00
(apríl – september)

Vstupné:

Dospelí – 2 €
Deti, študenti, dôchodcovia – 1 €
Deti do 6 rokov, ZŤP – zdarma